

INDIVIDUALI VEIKLA PAGAL PAŽYMĄ PRADEDANTIEMS.

VMI prie FM
Mokesčių informacijos departamentas
2018 m.

Planas

- Individuali veikla pagal pažymą (toliau – IV)
- IV pajamos
- Leidžiami atskaitymai
- Buhalterinė apskaita
- Kasos aparatų naudojimas
- Taksometrų naudojimas
- Metinis pajamų deklaravimas
- Teisės aktai

Individuali veikla pagal pažymą

Individuali veikla – savarankiška veikla, kuria versdamasis gyventojas siekia gauti pajamų ar kitokios ekonominės naudos per tęstinį laikotarpį (GPMĮ 2 str. 7 dalis):

- savarankiška bet kokio pobūdžio komercinė arba gamybinė veikla, išskyrus nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų pardavimo ir (ar) nuomos veiklą, taip pat finansinių priemonių sandorius;
- savarankiška kūryba, mokslinė, profesinė, (iki 2017-12-31 įskaitant laisvasias profesijas), ir kita panašaus pobūdžio savarankiška veikla;
- savarankiška sporto veikla;
- savarankiška atlikėjo veikla.

Individuali veikla pagal pažymą

- Gyventojas, pasirinkęs vykdyti individualią veiklą pagal pažymą, gali užsiimti bet kokios rūšies veikla, jeigu Lietuvos Respublikos teisės aktai nenumato **reikalavimo įsteigti juridinio asmens** (tai reikia pasitikslinti atitinkamą veiklos sritį reglamentuojančiuose teisės aktuose ar atitinkamose institucijose, kuriojančiose tą veiklos sritį).
- Jeigu teisės aktai nedraudžia gyventojui kaip fiziniam asmeniui (neįsteigus juridinio asmens) vykdyti tam tikros ekonominės veiklos, tai jis tą veiklą gali vykdyti, nors jai ir reikalinga licencija ar bet koks kitas leidimas.

Individuali veikla pagal pažymą

- Gyventojas, nusprendęs vykdyti individualią veiklą pagal pažymą, ne vėliau kaip veiklos vykdymo pradžios dieną privalo apie tai informuoti Valstybinę mokesčių inspekciją (toliau – VMI), pateikdamas Fizinio asmens prašymo įregistruoti į Mokesčių mokėtojų registrą formą **REG812**.
- Kai pasikeičia ir (ar) papildomi Registre įregistruoti gyventojų duomenys arba gyventojas pageidauja nutraukti IV, privalo apie tai informuoti VMI (ne vėliau kaip per 5 d. d. pateikti REG812 formą).

Individuali veikla pagal pažymą

Formą **REG812** galima pateikti:

- el. būdu, prisijungus prie asmeninės mokesčių mokėtojo erdvės – **Mano VMI**;
- užpildžius popierinį prašymą, jį tiesiogiai įteikus arba išsiuntus paštu apskrities VMI.

Individuali veikla pagal pažymą

- VMI, gavusi formą REG812, parengia Nuolatinio Lietuvos gyventojų individualios veiklos vykdymo pažymos **FR0468 formą**.
- Pažymą gyventojas gali atsispausdinti iš **Mano VMI** arba gali atsiimti asmeniškai bet kurioje apskrityje VMI.

Individuali veikla pagal pažymą

Gyventojai vykdantys IV nuo gautų IV pajamų turi mokėti:

- Gyventojų pajamų mokestį (į VMI biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą);
- Privalomojo sveikatos draudimo (PSD) ir valstybinio socialinio draudimo (VSD) įmokas į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (toliau – SODRA) biudžeto pajamų sąskaitą.
- PSD ir VSD įmokas administruoja (nustato įmokų mokėjimo tvarką, mokestinę bazę, terminus ir kt.) – **SODRA.**

Individualios veiklos pajamos

IV pajamos GPMĮ 10 str.

- IV pajamoms priskiriamos visos pajamos iš IV, įskaitant pajamas iš IV turto (**išskyrus nekilnojamąjį pagal prigimtį daiktą**) nuomos, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn.
- **Svarbu.** IV **nekilnojamojo turto** pardavimo pajamos apmokestinamos 15 proc. tarifu. Gyventojų pajamų mokesčiu (toliau – GPM) neapmokestinamos nekilnojamojo turto pardavimo pajamos, jei turtas išlaikytas nuo jo įsigijimo iki pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn ne mažiau kaip 10 metų.

Individualios veiklos pajamos

IV pajamos pripažįstamos

Pinigų apskaitos principu

Faktišku pajamų gavimo momentu

Kaupimo apskaitos principu

Tuo momentu, kai pajamos uždirbamos, neatsižvelgiant į apmokėjimo laiką

Individualios veiklos pajamos

- **Kaupimo apskaitos principą** privalo taikyti gyventojas, kuris verčiasi IV ir yra įregistruotas PVM mokėtoju arba savo individualiai veiklai priskiria ir joje naudoja ilgalaikį turtą, t. y., VMI pateikia FR0457 formą.
- Kaupimo principas pradedamas taikyti tą mokestinį laikotarpį, kurį gyventojas įsiregistruoja PVM mokėtoju arba savo IV priskiria ir pradeda naudoti ilgalaikį turtą, ir taikomas iki veiklos pabaigos.
- Pradėjus taikyti **kaupimo apskaitos principą**, į šio apskaitos principo taikymo metus pereinančios pirkėjų skolos į pajamas įtraukiamos po šių skolų apmokėjimo, tačiau ne vėliau kaip per 3 metus nuo mokestinio laikotarpio, kurį buvo pereita, pradžios.

Individualios veiklos pajamos

- Kiti IV vykdančios gyventojai (ne PVM mokėtojai ir veikloje nenaudojantys ilgalaikio turto), pajamas pripažįsta jų gavimo momentu - **pinigų apskaitos principu**, t. y., kai pajamos bet kokia forma faktiškai gaunamos.
- Jeigu gyventojas vykdo **kelių rūšių** individualią veiklą, pajamas iš skirtingų veiklos rūšių turi pripažinti pagal tą patį apskaitos principą.

Individualios veiklos pajamos

Pavyzdys

Gyventojas, vykdančias individualią baldų gamybos veiklą ir taikantis **kaupimo apskaitos principą**, 2019 m. pardavė gaminių už 15 000 Eur.

Pirkėjai už gaminius atsiskaito dalimis:

- 2019 m. sumokėjo 12 000 Eur
- 2020 m. sumokės 3 000 Eur

2019 m. pajamos – 15 000 Eur.

Individualios veiklos pajamos

Pavyzdys

Gyventojas, taikantis **pinigų apskaitos** principą, vykdo papildomo mokymo veiklą.

Per 2019 m. gyventojas suteikė paslaugų už **10 000** Eur, tačiau paslaugų pirkėjai 2019 m. sumokėjo **8 000** Eur.

Likusią **2 000** Eur sumą sumokės 2020 m. sausio mėn.

2019 m. **pajamos – 8 000 Eur.**

2020 m. **pajamos – 2 000 Eur.**

Individualios veiklos pajamos

IV pajamų priskyrimas A ir B klasėms (GPMĮ 22 str.)

IV pajamos priskiriamos:

B klasės pajamoms

IV pajamos priskiriamos **B klasės** pajamoms, todėl pajamų mokestį nuo šių pajamų deklaruoja, apskaičiuoja ir sumoka pats tokias pajamas gavęs gyventojas kalendoriniams metams pasibaigus, pateikdamas metinę pajamų deklaraciją.

A klasės pajamoms

Kai kurios IV pajamos priskiriamos **A klasės** pajamoms, nuo kurių pajamų mokestį apskaičiuoja, išskaičiuoja ir sumoka į biudžetą mokestį išskaičiuojantis asmuo.

Individualios veiklos pajamos

A klasės (GPMĮ 22 str.) pajamoms priskiriamos:

- **Iš Lietuvos įmonės** gautos sporto ir atlikėjo veiklos pajamos, IV pajamos, gautos už parduotą nenukirstą mišką, apvaliąją medieną, atliekas;
- **Iš nuolatinio Lietuvos gyventojų** gautos darbo užmokesčio pajamos, sporto ir atlikėjo veiklos pajamos, palūkanos, honorarai; taip pat iš gyventojų, vykdančių individualią **atliekų** supirkimo veiklą, už parduotas atliekas gautos IV ir ne IV pajamos (prie **atliekų** priskiriamas ir netauriųjų metalų laužas);
- **Nuo 2018-01-01**: iš IV vykdančio nuolatinio Lietuvos gyventojų **už nekilnojamojo turto nuomą gautos pajamos**. Pvz., kai IV vykstantis gyventojas iš kito gyventojų nuomojasi nekilnojamojo turto (pvz., žemės sklypą, komercines patalpas ar butą, kurio nuomai gyventojas neturi įsigijęs patalpų nuomos verslo liudijimo) savo individualiai veiklai vykdyti, išmokėdamas nuomotojui turto nuomos pajamas privalo apskaičiuoti, išskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą 15 proc. pajamų mokestį;
- Individualios veiklos pajamos, **gautos iš darbdavio** priskiriamos **B klasės** pajamoms (iki 2017-12-31 buvo A klasė).

Individualios veiklos pajamos

GPMĮ 2 straipsnio 35 dalis (**Laisvoji profesija**) **pripažinta netekusia galios**. Nuo 2018 m. individualios veiklos pajamos apmokestinamos nepriklausomai nuo profesinės veiklos rūšies.

Pajamų mokestis priklauso nuo apskaičiuoto apmokestinamųjų pajamų sumos dydžio.

Individualios veiklos pajamos

IV pajamų apmokestinimas nuo 2018 m.

(deklaruojant 2018 ir vėlesnių mokesolinių metų IV pajamas)

Nuo individualios veiklos pajamų mokėtino pajamų mokesčio dydis nustatomas iš metinėms apmokestinamosioms pajamoms (*išskyrus pajamas, gautas 2018 m. iš žemės ūkio individualios veiklos*), pritaikius 15 proc. pajamų mokesčio tarifą, gautos sumos atėmus pajamų mokesčio kredito sumą, apskaičiuotą GPMĮ 18² straipsnyje nustatyta tvarka (pritaikius atitinkamas formules).

Individualios veiklos pajamos

IV pajamų apmokestinimas nuo 2018 m. (GPMĮ 18² str.)

- Kai metinės apmokestinamosios individualios veiklos pajamos **neviršija 20 000 eurų** per metus, taikytinas pajamų mokesčio kreditas apskaičiuojamas pagal šią formulę: Pajamų mokesčio kreditas = metinės individualios veiklos apmokestinamosios pajamos x 0,1.
- Jei metinės apmokestinamosios pajamos **viršija 20 000 eurų**, taikytinas pajamų mokesčio kreditas apskaičiuojamas pagal šią formulę: Pajamų mokesčio kreditas = metinės individualios veiklos apmokestinamosios pajamos x (0,1 – 2/300000 x (metinės individualios veiklos apmokestinamosios pajamos – 20 000)).

Individualios veiklos pajamos

Pavyzdžiui:

1) IV pajamos 50 000 Eur, išlaidos - 30 000 Eur, metinės apmokestinamosios IV pajamos - 20 000 Eur

GPM taikant 15 proc.: $20\,000 \times 15\text{ proc.} = \mathbf{3\,000\,Eur}$

Pajamų mokesčio kreditas $20\,000 \times 0,1 = 2\,000\,Eur$

Mokėtinas GPM: $3\,000 - 2\,000 = \mathbf{1\,000\,Eur.}$

2) IV apmokestinamosios pajamos - 25 000 Eur

GPM taikant 15 proc.: $25\,000 \times 15\text{ proc.} = \mathbf{3\,750\,Eur}$

Apskaičiuojamas pajamų mokesčio kreditas: $25\,000 \times (0,1 - 2/300000 \times (25\,000 - 20\,000)) = 1\,666,66(6)$

Mokėtinas GPM: $3\,750 - 1\,666,67 = \mathbf{2\,083,33\,Eur.}$

Individualios veiklos pajamos

Jei per kalendorinius metus **apmokestinamosios** pajamos (apskaičiuotos iš pajamų atėmus patirtas išlaidas arba atskaičius 30 proc. nuo pajamų):

neviršija 20000 eurų,
faktiškai
apmokestinamos
5 proc.

viršijus 20000 eurų ribą,
pajamų mokestis
atitinkamai didėja
nuo 5 proc. iki 15 proc.

pasiekia 35000 eurų
sumą, taikomas 15 proc.
pajamų mokesčio tarifas

Individualios veiklos pajamos

Pajamų mokestis mokamas nuo
apmokestinamųjų pajamų

IV pajamos

Leidžiami
atskaitymai ir
neapmokestinamosios
pajamos

Leidžiami atskaitymai

Leidžiamais atskaitymais laikomos gyventojų patirtos su individualios veiklos pajamomis susijusios įprastinės šiai veiklai išlaidos

Individualios veiklos pajamų gavęs (uždirbęs) gyventojas gali pasirinkti iš jų atimti:

faktiškai patirtas išlaidas, pagrįstas juridinę galią turinčiais dokumentais

arba

sumą, lygią 30 proc. kalendoriniais metais gautų (uždirbtų) IV pajamų
(nuostata netaikoma, kai pajamos ar jų dalis gaunamos iš darbdavio)

Leidžiami atskaitymai

Pavyzdys

- Gyventojas vykdo individualią paslaugų veiklą. 2019 metais gavo (uždirbo) 15 000 Eur pajamų.
Leidžiamais atskaitymais nusprendė pripažinti 30 proc. gautų pajamų.
- Pajamos – 15 000 Eur
- Leidžiami atskaitymai – 4 500 Eur ($15\,000 \times 30\%$)
- IV apmokestinamosios pajamos – 10 500 Eur ($15\,000 - 4\,500$)

Leidžiami atskaitymai

IV leidžiamiems atskaitymams gali būti priskiriamos, pvz.:

perparduodamų prekių, medžiagų, žaliavų, detalių ir kt. įsigijimo išlaidos,

veikloje naudojamo turto nuomos, įsigijimo, eksploatavimo bei remonto išlaidos (veikloje naudojamas ilgalaikis turtas turi būti nurodytas VMI pateiktoje formoje FR0457),

sandomų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos,

valstybinio socialinio draudimo (VSD) ir privalomojo sveikatos draudimo (PSD) įmokos,

reprezentacinės išlaidos, beviltiškos skolos ir kitos išlaidos, kurių priskyrimas leidžiamiems atskaitymams yra ribojamas, ir kitos išlaidos,

Leidžiami atskaitymai

- Jeigu gyventojas **iki IV įregistravimo** įsigyja prekių, medžiagų, žaliavų, detalių ar kitų prekių, kurias vėliau parduoda vykdydamas IV, o gautas pajamas priskiria IV pajamoms, tai jis gali šių prekių įsigijimo kainą priskirti IV leidžiamiems atskaitymams, jeigu turi reikalavimus atitinkančius prekių įsigijimo dokumentus.

Leidžiami atskaitymai

IV naudojamas turtas – tai turtas (ar jo dalis), kurį gyventojas naudoja tik savo IV

IV turtas skirstomas į ilgalaikį ir trumpalaikį:

Ilgalaikis turtas – tai turtas, kuris naudojamas IV ilgiau kaip 1 metus ir kurio įsigijimo kaina ne mažesnė už gyventoją nusistatytą kainą. Įsigijimo kaina nurašoma skaičiuojant nusidėvėjimą

Trumpalaikis turtas – tai turtas, kuris IV naudojamas gyventoją pajamoms uždirbti (ekonominei naudai gauti) trumpiau kaip vienerius metus, o jo įsigijimo kaina į leidžiamus atskaitymus įskaitoma tą mokestinį laikotarpį, kurį šis turtas pradėtas naudoti

Leidžiami atskaitymai

- Jei **trumpalaikis** turtas (pvz., įrankiai ir pan., kurių nudėvėjimas nėra skaičiuojamas), naudojamas ir asmeniniais tikslais, tai tokio turto įsigijimo išlaidos, priskiriamos leidžiamiems atskaitymams, turėtų būti sumažintos ta dalimi (procentais), kuria turtas naudojamas asmeniniais tikslais.

Leidžiami atskaitymai

IV naudojamas turtas

- Gyventojas, prieš pradėdamas IV naudoti **ilgalaikį turtą**, turi VMI pateikti užpildytą Fizinio asmens pranešimo apie ilgalaikio turto ar jo dalies priskyrimą vykdomai individualiai ir / arba kitai ekonominei veiklai **FR0457** formą (toliau – FR0457 forma).
- Joje nurodoma **turto dalis (procentais)** naudojama individualios veiklos tikslais.
- FR0457 forma turi būti pateikiama kiekvieną kartą prieš pradėdant IV naudoti ilgalaikį turtą arba šioje veikloje nustojus jį naudoti.
- **Apie trumpalaikio turto naudojimą IV pranešti VMI nereikia.**

Leidžiami atskaitymai

IV naudojamas turtas

- Kai ilgalaikis turtas naudojamas ne tik IV (bet ir asmeniniais tikslais), maksimali įsigijimo išlaidoms priskiriama turto įsigijimo kainos dalis, išskyrus mobiliojo ryšio priemones, negali viršyti – 90 proc.
- Mobiliojo ryšio priemonės – 50 proc.

Leidžiami atskaitymai

- **Sutuoktinių** bendrosios jungtinės nuosavybės teise turimo turto įsigijimo išlaidos (nusidėvėjimas) vieno iš sutuoktinių IV leidžiamiems atskaitymams gali būti priskiriamos tik esant kito **sutuoktinio sutikimui** šį turtą valdyti, naudoti ir juo disponuoti kaip IV turtu.
- Nesant tokio sutikimo – leidžiamiems atskaitymams gali būti priskiriama **ne daugiau kaip 50 proc.** nustatyta tvarka apskaičiuotos tokio IV naudojamo ilgalaikio turto įsigijimo išlaidų sumos.
- **Sutikimas** – laisvos formos dokumentas, kuriame turi būti nurodyta, dėl kokio turto šis sutikimas yra surašytas ir abiejų sutuoktinių rekvizitai (vardas, pavardė, parašas).

Leidžiami atskaitymai

Ilgalaikio turto nusidėvėjimas

- Ilgalaikio turto, įsigyto **nuosavybės** teise, įsigijimo išlaidos (išskyrus gyvenamųjų pastatų ir patalpų bei lengvųjų automobilių (išskyrus automobilių, kurie naudojami transporto paslaugoms, vairavimo mokymo ir/ar nuomos paslaugoms teikti) **atimamos lygiomis dalimis per laikotarpį – ne trumpesnę** negu Pelnų mokesčio įstatymo 1 priedėlyje nustatytas nusidėvėjimo normatyvas metais.
- Nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti **nuo to mėnesio**, kurį ilgalaikis turtas **pradėtas naudoti IV**.
- **Svarbu.** Žemės įsigijimo išlaidos negali būti atimamos iš IV pajamų.

Leidžiami atskaitymai

- Ilgalaikio turto įsigijimo išlaidomis laikoma turto įsigijimo kaina **su PVM**, jei turto įsigijimo momentu gyventojas **nėra PVM mokėtojas**, t. y. toks gyventojas turto nusidėvėjimą turi skaičiuoti nuo turto įsigijimo kainos su PVM.
- Jeigu ilgalaikis turtas priskiriamas IV turtui **ne tais pačiais kalendoriniais metais, kurais įsigytas**, nustatant to turto įsigijimo išlaidas, kurios gali būti atskaitomos iš pajamų, turi būti skaičiuojamas **sąlyginis nusidėvėjimas**, t. y. ilgalaikio turto įsigijimo kaina turi būti sumažinta kainos dalimi, kuri atitinka to ilgalaikio turto sąlyginio nusidėvėjimo sumą. Sąlyginis nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio pirmosios dienos po turto įsigijimo ir skaičiuojamas iki to mokestinio laikotarpio, kurį ilgalaikis turtas buvo deklaruotas kaip IV turtas, pradžios.

Leidžiami atskaitymai

Pavyzdys

Gyventojas 2018 m. sausio 3 d. už 30 000 Eur įsigijo sandėlį, kurį 100 proc. IV pradėjo naudoti nuo 2019 m. sausio 15 d. (PMĮ 1 priedėlyje turtui nustatytas 15 metų nusidėvėjimo normatyvas).

Sąlyginis nusidėvėjimas 30 000 Eur : 15 metų : 12 mėn. x 11 mėn. = **1 833,33 Eur** (11 mėnesių apskaičiuotas už laikotarpį nuo 2018-02-01 iki 2019-01-01);

FR0457 formos 12 laukelyje nurodoma sandėlio įsigijimo kaina sumažinta sąlyginio nusidėvėjimo suma, t. y. **28 167 Eur** (30 000 Eur – 1 833,33 Eur);

2019 metų leidžiamiems atskaitymams priskiriama 1 877,78 Eur (28 166,67 Eur : 15 m.) šio pastato nusidėvėjimo suma.

FR0457

Versija

02

S p a u d a s

Forma patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos virš ininko 2009 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. VA-87

Pildo AVMI darbuotojas

1 Mokesčio mokėtojo identifikacinis numeris (kodas) 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1

2 Mokesčio mokėtojo vardas V A R D E N I S

3 Mokesčio mokėtojo pavardė P A V A R D E N I S

4 Gyvenamosios vietos adresas V I L N I U S L I N K S M O J I G . 1

5 Telefonas 8 5 1 2 3 4 5 6 7

6 Elektroninio pašto adresas V A R D E N I S @ G M A I L . C O M

FIZINIO ASMENS PRANEŠIMAS APIE ILGALAIKIO TURTO AR JO DALIES PRISKYRIMĄ VYKDOMAI INDIVIDUALIAI IR / ARBA KITAI EKONOMINEI VEIKLAI

Pildymo data 7 2 0 1 9 - 0 1 - 1 5

8 Turto rūšies kodas	9 Unikalus nekilnojamojo turto numeris	10 Pažymėti, jei bus nesilaikoma normatyvų*	11 Pažymėti, jei yra sutuoktinio sutikimas dėl šio turto naudojimo**	12 Apskaičiuota įsigijimo kaina***, Lt
13 PVM suma, Lt	14 Turto įsigijimo arba importo PVM sumokėjimo (įskaitymo) data	15 Turto dalies (%) priskyrimas veiklai	16 Turto naudojimo pradžia	17 Turto naudojimo pabaiga
8 3	9 4 5 0 6 - 2 5 7 8 - 0 7 5 0	10 ☐	11 ☒	12 2 8 1 6 7
13	14 2 0 1 8 - 0 1 - 0 3	15 1 0 0	16 2 0 1 9 - 0 1 - 1 5	17 M M M M - m m - d d
8 1 1	9	10 ☐	11 ☒	12
13	14 M M M M - m m - d d	15 5 0	16 2 0 1 9 - 0 1 - 1 5	17 M M M M - m m - d d
8	9	10 ☐	11 ☐	12
13	14 M M M M - m m - d d	15	16 M M M M - m m - d d	17 M M M M - m m - d d

*Bus nesilaikoma Pelno mokesčio įstatymo 1 priedėlyje nustatytų nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvų (pažymėti, jei taip)

**Yra sutuoktinio sutikimas valdyti, naudoti ir disponuoti šiuo turto (pažymėti, jei taip)

***Nuo šios kainos bus skaičiuojamas turto nusidėvėjimas

Apskaičiuota įsigijimo kaina, nurodyta šiame lape (12 laukelių suma), Lt

18 2 8 1 6 7

Apskaičiuota įsigijimo kaina, nurodyta šiame ir papildomuose lapuose (12 laukelių suma), Lt

20 2 8 1 6 7

Papildomų lapų P skaičius 19 1

Turto rūšies kodai (8 laukelis):

- 1 - Nauji pastatai (pastatyti po 2002-01-01)
- 2 - Gyvenamieji namai (butai)
- 3 - Kitų pastatai
- 4 - Mašinos ir įrenginiai
- 5 - Įrenginiai (statiniai ir kt.)

- 8 - Mobiliojo ryšio priemonės
- 9 - Lengvieji automobiliai, naudojami trumpalaikės automobilių nuomos veiklai, vairavimo mokymo ar transporto paslaugoms teikti - ne senesni kaip 5 metų
- 10 - Kitų lengvieji automobiliai - ne senesni kaip 5 metų
- 11 - Kitų lengvieji automobiliai
- 12 - Krovininiai automobiliai, priekabos ir pus priekabės, autobusai - ne senesni kaip 5 metų
- 13 - Kitų krovinių automobilių, priekabos, pus priekabės, autobusai ir žemės ūkio technika

Leidžiami atskaitymai

- **IV naudojamo turto eksploatavimo ir remonto išlaidos** leidžiamiems atskaitymams priskiriamos pagal to turto **faktinį naudojimą IV** (deklaruotą FR0457 formoje) neatsižvelgiant į tai, ar to turto įsigijimo išlaidos (ar bet kuri jų dalis) buvo priskirtos leidžiamiems atskaitymams ar ne.
- Šis ilgalaikis turtas turi būti nurodytas **FR0457 formoje**.
- Jeigu IV turtas buvo naudojamas ne visą mokestinį laikotarpį, tai leidžiamiems atskaitymams turto eksploatavimo ir remonto išlaidos priskiriamos nuo to mėnesio, kurį turtas pradėtas naudoti IV.

Leidžiami atskaitymai

Pavyzdys

Gyventojas, vykdamasis konsultavimo individualią veiklą, 2019 m. kovo 15 d. veiklai priskyrė (pateikė FR0457 formą) savo lengvąjį automobilį, kurį vykdomoje veikloje naudoja 50 proc.

Automobiliui buvo atliktas remontas:

- 2019 m. sausio 9 d. (sąskaita faktūra 250 Eur sumai),
- 2019 m. balandžio 29 d. (sąskaita faktūra 300 Eur sumai),
- 2019 m. liepos 10 d. (sąskaita faktūra 250 Eur sumai).

Leidžiamiems atskaitymams gyventojas galės priskirti 275 Eur automobilio remonto išlaidų $(300 + 250) \times 50\%$.

Pastaba. 2019 m. sausio mėnesį patirtos automobilio remonto išlaidos negali būti priskiriamos leidžiamiems atskaitymams, kadangi automobilis IV priskirtas nuo 2019 m. kovo 15 d.

Leidžiami atskaitymai

- **Gyvenamųjų pastatų ir patalpų bei lengvųjų automobilių** (išskyrus tuos, kurie naudojami tik teikiant transporto arba vairavimo mokymo paslaugas ir (arba) nuomojami) **įsigijimo išlaidos ir remonto**, kuris pailgina turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes, **ir rekonstravimo išlaidos IV leidžiamiems atskaitymams negali būti priskirtos.**

Leidžiami atskaitymai

- **Degalų įsigijimo išlaidos**
Reikia pagrįsti ne tik faktą, kad tokios išlaidos yra patirtos, bet ir sunaudotų **degalų kiekį IV pajamų uždirbimui**, t. y. gyventojas turi įrodyti, kokį kiekį degalų jis išnaudojo vykdydamas IV.
- Gyventojas turėtų savo pasirinkta ir suprantama forma fiksuoti IV naudojamos transporto priemonės panaudojimo ir degalų sunaudojimo duomenis. Degalų sunaudojimo normas gyventojas gali pasitvirtinti pats, atsižvelgdamas į gamintojo nurodytus transporto priemonės techninius duomenis.
- Prie leidžiamų atskaitymų galima priskirti **tik faktiškai nuvažiuotam (siejamam su pajamų uždirbimu) atstumui tenkantį sunaudotų degalų kiekį**, neviršijantį normos.

Leidžiami atskaitymai

- Leidžiamiems atskaitymams priskiriamos gyventojų, kaip IV vykdančio asmens, mokamos **PSD ir VSD įmokos**.
- Nuo IV pajamų gyventojų mokėtinos **PSD ir VSD įmokos priskiriamos leidžiamiems atskaitymams tą mokestinį laikotarpį, kurį gautos arba uždirbtos IV pajamos**, nuo kurių tos įmokos apskaičiuotos, t. y. įmokos apskaičiuotos nuo 2019 metais gautų (uždirbtų) IV pajamų bus priskiriamos 2019 metų leidžiamiems atskaitymams, neatsižvelgiant į tai, kada jos bus sumokėtos.
- **Svarbu.** Apdraustojo papildomai savo lėšomis mokama pensijų įmoka, priskiriama neleidžiamiems atskaitymams.

Leidžiami atskaitymai

IV leidžiamiems atskaitymams nepriskiriamos išlaidos:

gyvenamųjų pastatų ir patalpų įsigijimo išlaidos

lengvųjų automobilių, išskyrus tuos, kurie naudojami tik teikiant transporto arba vairavimo mokymo paslaugas ir (arba) nuomojami, įsigijimo išlaidos

kompiuterių programų sukūrimo išlaidos

kompiuterių programų įsigijimo išlaidos, jeigu šios programos yra įsigytos iš asocijuotų asmenų arba yra įsigytos iš vienetų, įregistruotų ar kitaip organizuotų tikslinėse teritorijose, arba gyventojų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra tikslinėje teritorijoje

į biudžetą mokamas PVM ir GPMĮ nustatytas pajamų mokestis

pirkimo (importo) pridėtinės vertės mokestis, gyventojų, kuris yra pridėtinės vertės mokesčio mokėtojas, įtrauktas į PVM atskaitą

Leidžiami atskaitymai

IV leidžiamiems atskaitymams nepriskiriamos išlaidos:

sumokėtos netesybos, į biudžetą ir valstybės pinigų fondus sumokėtos baudos, delspinigiai ir kitos sankcijos už teisės aktų pažeidimus

išlaidos paramai ir dovanoms

neapmokestinamosioms pajamoms tenkantys leidžiami atskaitymai

išmokos užsienio gyventojams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra tikslinėse teritorijose

gyventojų padarytos žalos atlyginimas

išmokos, nuo kurių gyventojas privalėjo išskaičiuoti pajamų arba pelno mokestį, tačiau jo neišskaičiavo

išmokos užsienio vienetams, kurie įregistruoti ar kitaip organizuoti tikslinėse teritorijose

išlaidos, patirtos darant Baudžiamojo kodekso uždraustą veiką, įskaitant kyšius

Leidžiami atskaitymai

- **Išlaidos turi būti pagrįstos dokumentais**, turinčiais visus Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme bei kituose teisės aktuose numatytus privalomus apskaitos dokumentų rekvizitus (sąskaitomis faktūromis, PVM sąskaitomis faktūromis, kasos aparato kvitais ir kt.).
- Prekių ir paslaugų įsigijimo **iš užsienio** įmonių ir gyventojų atvejais išlaidos gali būti pagrindžiamos užsienio įmonių ir gyventojų **surašytais dokumentais**, jeigu iš šių dokumentų galima nustatyti ūkinės operacijos turinį (kas, kam, kokią prekę (paslaugą) ir už kiek pardavė).

Leidžiami atskaitymai

(tęsinys)

- **Išlaidos kasos aparatų kvitais** gali būti pagrįstos tik tuo atveju, jeigu prekių ar paslaugų, kurių įsigijimą patvirtina kasos aparato kvitas, vertė (įskaitant PVM) neviršija 100 Eur.
- **Įsigyjant degalus** – jei kasos aparato kvito vertė (įskaitant PVM) neviršija 150 Eur ir jame yra **pirkėją identifikuojantis rekvizitas**.
- Gyventojas, pasirinkęs leidžiamiems atskaitymams priskirti sumą, lygią 30 proc. pajamų, neprivalo turėti atskaitomą sumą pagrindžiančių dokumentų.

Leidžiami atskaitymai

Leidžiami atskaitymai, kai gyventojas vykdo kelias skirtingas veiklos rūšis

Nuo 2018-01-01 (apskaičiuojant 2018 ir vėlesnių metų pajamas)

- Gyventojas, vykdantis kelių rūšių IV, visoms veiklos rūšims turi pasirinkti **tą patį išlaidų pripažinimo būdą** – leidžiamais atskaitymais priskirti faktiškai patirtas išlaidas arba išlaidomis laikyti 30 proc. gautų (uždirbtų) IV pajamų.
- **Išimtis:** 2018 m. su **žemės ūkio IV** pajamų gavimu susiję leidžiami atskaitymai.

(neteko galios GPMĮ 18 str. 6 dalis ir 18¹ str. 4 dalis)

Leidžiami atskaitymai

Pavyzdys. Gyventojas vykdo kelių rūšių individualią veiklą: internetinę prekybą ir konsultavimo veiklą.

Klausimas: Ar apskaičiuojant apmokestinamąsias pajamas sumuojamos pajamos ir išlaidos *iš abiejų IV rūšių*?

Atsakymas: Nuo 2018 m. IV pajamos ir leidžiami atskaitymai nėra priskiriami tik vienai individualios veiklos rūšiai. IV pajamos yra sumuojamos ir leidžiami atskaitymai priskiriami visoms gautoms IV pajamoms, todėl gyventojas turi pasirinkti IV leidžiamiems atskaitymams *iš abiejų veiklos rūšių* priskirti faktiškai patirtas išlaidas arba išlaidomis laikyti 30 proc. gautų (uždirbtų) IV pajamų.

Buhalterinė apskaita

Apskaitos dokumentai

Gyventojas, besiverčiantis IV (išskyrus notarus, antstolius ir advokatus), **privalo naudoti tokius apskaitos dokumentus:**

- sąskaitą faktūrą;
- PVM sąskaitą faktūrą;
- kasos aparato kvitą.
- kitus apskaitos dokumentus (mokėjimo pavedimus, pinigų priėmimo kvitus ir pan.)

Buhalterinė apskaita

Apskaitos dokumentai

- Pardavus prekę ar suteikus paslaugą **kiekvienam pirkėjui** privaloma išrašyti ir išduoti sąskaitą faktūrą arba PVM sąskaitą faktūrą (kai individualią veiklą vykdomas gyventojas yra PVM mokėtojas) arba kasos aparato kvitą, kai veiklos pajamoms apskaityti naudojamas kasos aparatas.
- **Pastaba.** Vykdamt **lauko prekybos veiklą**, kiekvienam pirkėjui neprivaloma išrašyti sąskaitą faktūrą, tačiau privaloma išrašyti, pirkėjui pareikalavus. **Pasibaigus dienai**, iš lauko prekybos veiklos gauti pinigai turi būti **užpajamuojami viena sąskaita faktūra**, kurioje nurodoma bendra per dieną parduotų prekių suma (išskyrus sumą pagal išrašytas sąskaitas faktūras).

Buhalterinė apskaita

Apskaitos dokumentai

- Kai paslaugos suteikimo ar prekės pardavimo momentas **nesutampa su apmokėjimo momentu (arba iš anksto gavus avansą)**, suteikus paslaugą ar pardavus prekę išrašoma sąskaita faktūra ar PVM sąskaita faktūra, o atsiskaičius vėliau (ar gavus avansą) grynaisiais pinigais, pinigų gavimo momentu, išrašomas **pinigų priėmimo kvitas**. Atsiskaitant bankiniu pavedimu pinigų priėmimo kvitas nerašomas.
- Pinigų priėmimo kvito pavyzdinė forma, naudojimo, išrašymo ir apskaitos taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 340.

Buhalterinė apskaita

Pavyzdys (paslaugos suteikimo momentas sutampa su atsiskaitymo momentu):

- IV pagal pažymą vykdomasis gyventojas (ne PVM mokėtojas) teikia valymo paslaugas įmonei. Paslauga atlikta 2019-01-22. Pinigai sumokėti 2019-01-22.
- **Nepriklausomai nuo atsiskaitymo būdo (pavedimu per banką ar grynaisiais pinigais) – 2019-01-22 išrašoma sąskaita faktūra.**

Buhalterinė apskaita

Pavyzdys (paslaugos suteikimo momentas nesutampa su atsiskaitymo momentu – sumokama vėliau):

- IV vykdomasis gyventojas (ne PVM mokėtojas) teikia valymo paslaugas įmonei. Paslauga atlikta 2019-01-07 ir išrašyta sąskaita faktūra, pažymint, kad atsiskaityta bus vėliau. Pinigai sumokėti 2019-01-12.
- **Jeigu atsiskaitoma pavedimu:** gavus pinigus 2019-01-12 joks dokumentas neišrašomas (sąskaitoje faktūroje pažymima, kad atsiskaityta pavedimu per banką).
- **Jeigu atsiskaitoma grynaisiais:** pinigų gavimo momentu 2019-01-12 išrašomas Pinigų priėmimo kvitas.

Buhalterinė apskaita

Gyventojo individualios veiklos pajamų ir išlaidų apskaitos žurnalas (toliau – Žurnalas)

- Gyventojas, kuris veikloje nenaudoja kasos aparato, privalo pildyti **Žurnalą** (registruoti IV pajamas ir išlaidas). Metams pasibaigus, pajamų ir išlaidų suminiai duomenys naudojami pildant metinę pajamų mokesčio deklaraciją (deklaruojant IV pajamas).
- Gyventojas, vykdamas kelių rūšių IV, gali pasirinkti **pildyti vieną Žurnalą**, kuriame būtų fiksuojamos visų vykdomos IV rūšių pajamos ir išlaidos, **arba pildyti atskirus Žurnalus** pagal skirtingas IV veiklos rūšis.
- Žurnalo pavyzdinė forma ir pildymo taisyklės nustatytos Gyventojų, besiverčiančių individualia veikla (išskyrus gyventojus, įsigijusius verslo liudijimus), buhalterinės apskaitos taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. 1K-040.

Buhalterinė apskaita

Gyventojas buhalterinei apskaitai tvarkyti gali pasirinkti naudoti:

- neelektroninę buhalterinės apskaitos tvarkymo priemonę – popierinį (atspausdintą) Žurnalą;
- elektroninę buhalterinės apskaitos tvarkymo priemonę – VMI valdomos Išmaniosios mokesčių administravimo informacinės sistemos (i. MAS) **Nuotolinių apskaitos paslaugų smulkiajam verslui posistemį (i. APS)** arba kitą elektroninę buhalterinės apskaitos tvarkymo priemonę, kuriose pildomas elektroninės formos Žurnalas;
- Vykdamt kelių rūšių IV, buhalterinei apskaitai tvarkyti galima pasirinkti naudoti vienodą visoms rūšims ar kiekvienai IV rūšiai skirtingą buhalterinės apskaitos tvarkymo priemonę.
- IV vykdymo metu galima keisti neelektroninę buhalterinės apskaitos tvarkymo priemonę į elektroninę ir atvirkščiai arba iš vienos rūšies elektroninės buhalterinės apskaitos tvarkymo priemonės pereiti į kitos rūšies elektroninės buhalterinės apskaitos tvarkymo priemonę.

GYVENTOJO INDIVIDUALIOS VEIKLOS PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ APSKAITOS ŽURNALAS

(gyventojas vardas, pavardė, asmens kodas)

(gyvenamoji vieta)

(veiklos pavadinimas)

Eil. Nr.	Data	Dokumento data, pavadinimas ir numeris	Operacijos turinys	Pajamų suma (eurais)	Išlaidos ir (arba) leidžiami atskaitymai, susiję su individualios veiklos pajamų gavimu arba uždirbimu		
					Prekių, medžiagų, žaliavų, detalių įsigijimo		
1	2	3	4	5	6	7	8

Buhalterinė apskaita

- Gyventojai, kurie veikloje naudoja kasos aparatą, privalo pildyti **Individualia veikla besiverčiančio gyventojų kasos aparato kasos operacijų ir išlaidų apskaitos žurnalą** (registruoti IV pajamas ir išlaidas). Metams pasibaigus, pajamų ir išlaidų duomenys susumuojami ir naudojami užpildant metinę pajamų mokesčio deklaraciją.
- Kasos aparato žurnalo pavyzdinė forma ir pildymo taisyklės nustatytos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. rugsėjo 18 d. įsakyme Nr. V-255 „Dėl kasos aparatų naudojimo taisyklių patvirtinimo“.

Kasos aparatų naudojimas

- Kasos aparatus privalo naudoti prekybos (maisto ir ne maisto prekėmis) ir maisto prekių gamybos IV (įskaitant ir veiklą pagal verslo liudijimą) vykdančys gyventojai, **prekiaujantys** pastatuose ar patalpose, kioskuose, vagonėliuose, kilnojamuosiuose nameliuose, autoparduotuvėse, t. y. ne lauko sąlygomis.
- **Nereikalaujama, kad kasos aparatus naudotų** gyventojai, kurie verčiasi IV (įskaitant ir su verslo liudijimu) ir teikia paslaugas arba parduoda savo gamybos ne maisto prekes.

Taksometrai individualioje veikloje

- Gyventojai, įregistravę keleivių vežimo lengvaisiais **taksi** automobiliais IV, pajamoms apskaityti privalo naudoti taksometrus, kurie turi būti užregistruoti VMI.
- Kiekvienam taksometrui turi būti pildomas atskiras **Taksometro kasos operacijų žurnalas**, kurį galima įsigyti blankų leidyklos parduotuvėse arba atsispausdinti iš **VMI interneto svetainės www.vmi.lt** > Gyventojams > Konsultacinės medžiagos katalogas > Kiti mokesčiai ir klausimai > Taksometrų registravimas ir jų dokumentų pildymo tvarka > Kur galima įsigyti taksometro kasos operacijų žurnalą?
- Atsiskaitant su keleiviais, kiekvienam keleiviui turi būti išduodamas **pinigų priėmimo kvitas** (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. spalio 30 d. įsakyme Nr. 340).

Metinis pajamų deklaravimas

- Gyventojas, kuris mokestiniu laikotarpiu (kalendoriniais metais) buvo įregistravęs IV, nepriklausomai nuo to, ar gavo veiklos pajamų, ar ne, pasibaigus kalendoriniams metams, iki kitų metų gegužės 1 d., privalo VMI pateikti Metinę pajamų mokesčio deklaraciją, deklaruoti gautas individualios veiklos ir kitas pajamas, ir iki tos pačios datos (gegužės 1 d.) į VMI biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą sumokėti (įmokos kodu 1441) mokėtiną pajamų mokestį.

Metinis pajamų deklaravimas

Deklaracija VMI gali būti pateikta:

- **elektroniniu būdu**, prisijungus prie elektroninio deklaravimo sistemos (EDS),
- **įteikta tiesiogiai apskrities VMI darbuotojui**,
- **atsiųsta paštu** į VMI prie FM Deklaracijų tvarkymo skyrių adresu: Neravų g. 8, 66257 Druskininkai.

Prievolės, susijusios su PVM

Registravimas PVM mokėtoju

Savanoriškas

Privalomas:

- viršijus **45 000** Eur ribą per paskutinius 12 mėnesių už šalies teritorijoje patiektas prekes ir suteiktas paslaugas;
- kai iš ES įsigytų prekių vertė per kalendorinius metus yra didesnė kaip **14 000** Eur (neįskaitant PVM, sumokėto ES);
- Ir kitais atvejais.

VMI prie FM viršininko 2002 m. birželio 26 d. įsakymas „Dėl įregistravimo pridėtinės vertės mokesčio mokėtoju / išregistravimo iš pridėtinės vertės mokesčio mokėtojų taisyklių“ Nr. 178

Teisės aktai

- Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 29 d. nutarimas Nr. 780 „Dėl mokesčiams apskaičiuoti naudojamų apskaitos dokumentų išrašymo ir pripažinimo taisyklių patvirtinimo“
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimas Nr. 1283 „Dėl Kasos aparatų diegimo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“
- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 25 d. įsakymas Nr. 303 „Dėl nuolatinio Lietuvos gyventojų su individualios veiklos pajamų gavimu arba uždirbimu susijusių išlaidų priskyrimo leidžiamiems atskaitymams bei jų apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“
- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. vasario 17 d. įsakymas Nr. 1K-040 „Dėl gyventojų, besiverčiančių individualia veikla (išskyrus įsigijusius verslo liudijimus), buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“

Teisės aktai

- Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymas Nr. 372 „Dėl Fizinio asmens pranešimo apie ilgalaikio turto ar jo dalies priskyrimą vykdomai individualiai ir / arba kitai ekonominei veiklai FR0457 formos ir jos papildomo lapo FR0457P formos pildymo bei pateikimo mokesčių administratoriui taisyklių patvirtinimo“
- Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. rugsėjo 18 d. įsakymas Nr. V-255 „Dėl Kasos aparatų naudojimo taisyklių patvirtinimo“
- Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2012 m. balandžio 3 d. įsakymas Nr. VA-40 „Dėl kasos aparato nenaudojimo atvejų, kai kasos aparato neįmanoma naudoti dėl objektyvių priežasčių arba kasos aparato naudojimas sukeltų akivaizdžiai neproporcingą administracinę naštą, ir apskaitos dokumento išrašymo“
- Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2012 m. vasario 20 d. įsakymas Nr. VA-20 „Dėl taksometro registravimo Valstybinėje mokesčių inspekcijoje ir jo dokumentų pildymo taisyklių patvirtinimo“.

Registracijos į VMI seminarus būdai

Užsiregistruoti arba išsiregistruoti galima:

- **elektroniniu būdu VMI Renginių sistemoje**
<https://www.vmi.lt/renginiai/>
- **telefonu 1882 arba +370 5 255 3190.**

E. seminarų įrašai skelbiami Renginių sistemoje.

Valstybinė mokesčių inspekcija primena, kad:

Savarankiškai aktualią informaciją mokesčių klausimais, seminarų dalijamąją medžiagą, paaiškinimus ir komentarus galite rasti adresu www.vmi.lt (Gyventojams > Konsultacinės medžiagos katalogas).

Greičiausiai informatyvius atsakymus visais mokesčių klausimais gausite paskambinę **telefonu 1882 arba +370 5 255 3190.**

Telefonu suteikta konsultacija yra lygiavertė rašytinei, nes pokalbiai yra įrašomi bei saugomi 5 metus.

Dėkojame už dėmesį